

НАША НІВА

Цэна асобнага нумэру 5 кап.

Выходзіць што тыдзень.

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Віленская вул., № 29.
Цэна з перасылкай і дастаўкай на 1 г.—2 р. 50 к., на 6 мес.—1 р. 25 к. на 3 м.—65 к., на 1 мес.—25 к. За граніцай: на 1 г.—4 р. на 6 мес.—2 р. мес.—1 р. Перашле адрэсу—20 к. п.

Абвесткі прыймаюцца на апошняй старонцы па 20 кап. за лінейку малымі літарамі. Рукапісы і карэспандэнцыі, прысланыя ў рэдакцыю, павінны быць чытальна напісаныя с праўдзівай фаміліяй і адрэсам таго, хто яе прысылае. Можна такжа падпісць прозьвішча разам з фаміліяй, хто на захоча каб была надрукаваная праўдзівая фамілія. Адрэс і фамілія т лік для ведама рэдакцыі. Рэдакцыя пак дае а сабой права папраўляць і ўкарачваць прысланыя рукапісы і аўтарам назад іх не звертае.

Год IX.

3 Ліпня 1914 г.

№ 26

Просімо п. п. Падпісчыкоў „Нашай Нівы“, каторыя падпісаліся толькі на першую палавіну 1914 г., чым хутчэй аднавіць падпіску, каб не было перарыву у высылцы газеты.

1-ая акалічная выстаўка Культуры Торфянікоу, Лугаводства і торфянаго дзела у Вільні

ладзіцца віленскім і ковенскім Таварыствамі Сельскай Гаспадаркі 15—23 жніўня (аўгуста) 1914 г.
Адрэс камітэту выстаўкі: Вільня, Віл. Т-во Сельскай Гаспадаркі—Завальная, 9.

Цяжкая пара.

Раз'ехаліся думскіе дэпутаты, распущэна Гасударственная Рада і запіхла памалу палітычная работа. Ня лішне бойка ішла яна і пры Думе: як толькі падыймалася якая-небудзь болей вострая справа, як толькі левыя дэпутаты, выбраныя сьведомымі рабочымі і селянамі, на увесь голас пачыналі гаварыць аб усенародных балачках. Дума ім хутка зачыняла вусты на тры замкі, а «запросы» міністрам аддавала да прагляду у камісію, аткуль яны выйдучь на сьвет тады, калі нікто тэй справай ня будзе цікавіцца—цераз поўгоду, год, або і больш. І калі-б хацеу с таго, што гаворыцца ў Думе, дазнацца, чаго папраўдзі хочэ народ, дык, бадай, нічога-б не дазнаўся: голас народу ледзьве ледзьве даходзіць да грубых муроў палацу, у каторым Дума заседае.

«Свабод», каторых гэтутылі часу чэкалі, каторых спадзеваліся з году ў год праз дзевяць доўгіх лет, як не было, так і німа, ды і німа ведама, калі будуць. А народу жывецца усё горш і горш, цяжэй і цяжэй. Скрозь па ўсей старане ўсе гвалту крычаць: даражызна страшэнная і усё расьце; заробкі-ж малыя, і гаспадары ня хочучь нічога дадаць сваім рабочым, хаця самі зарабляюць лепей, чымся раней. А тут ешчэ і сваімі сіламі хаўрусам німа які памагчы сабе: адміністрацыя па гарадох страх як ня хочэ зацьверджаць новых таварыстваў і хаўрусоў рабочых, а старыя, даўней аткрытыя, стараецца за абы-што закрываць. Даволі перагледзіць газеты за колькі дзён, даволі прачытаць весткі з усіх канцоў Расеі, каб перэканацца што гэта праўда. Але калі па гарадох гэтак вядзецца, дык ешчэ горш жывець вёска, — асабліва на так-званых «акраінах»: тутака німа нават каму паказаць селянам-хлеббаробам дарогу лепшаго жыцьця, а такім вясковым інтэлігентам, як наро-

дныя вучыцелі, начальства забараняе належаць самым і ўстраіваць крэдытныя таварыствы і ўселякія коопэрацыйныя хаўрусы.

Па гарадох апошнімі часамі пайшлі скрозь забастоўкі. Рабочыя дамагаюцца лепшых варункоў працы, але гэтаго ня лёгка дабіцца. Вось, у Баку — на Каўказе, дзе дабываюць газу, забастоўка трывае ўжо больш месяца, бо гаспадары ня хочучь уступіць рабочым і споўніць іх жаданьня. Так сама у Вільні тры нядзелі бастуюць гарбарскіе рабочыя, ды ўжо фабрыканты пужаюць іх, што ўсім ладуць расчот і нікога назад на работу не паклічуць. — Па вёсках — ціха; селяне глядзяць на неба, на сонца, што паліць нямілаежна хлеб на полі, і чакаюць дажджу, бо іначэй і тое, што ешчэ не спалілося, згіне да званьня. Па ўсей Расеі спадзяюцца недароду, а шмат дзе ўжо цяпер прыгатаўляюцца да спадзеванаго голаду. Неўрадзіла і ў нас: спалена ярына, дрэннае будзе і жыта. А да ўсяго гэтаго прылучаюцца аграмадныя лясныя пажары: едзеш чыгункай і бачыш абопал, як неба засьцілае дым ад пажароў. Пажары захапілі і наш край ды зглумілі тысячы дзесяціны лесу на аграмадную сумму. Пагібло багата і селянскаго добра: «чырвоныя пень» разгуляўся па вёсках і мястэчках і німа дня, каб не пусьціў з дымам дзесяткі селянскіх хат.

Цяжкае гэтае лета і невясёлыя думкі наводзіць яно. Народ наш, бедны і цёмны, ня здолее даць сабе якую раду, ня ўмее барацца ад уселякіх бед і нешчасьця, што на яго найшло. А там—у Думе—яго выбранцы займаліся ўсім чым, але толькі ня тым, што найбольш баліць нам: рабілі «вялікую палітыку», будавалі броненосцы, вызначалі аграмадныя грошы на падгатоўку вайны, каторая нікому непатрэбна, каторай нікто ня хочэ: даволі гора і сьлёз нясе народу «спакойны час».

Сьвятло.

Цэннасць жыцьця—гэта творчасць; гэта рух уперад, — калі жыцьцё не гніець у застою, а ўсцяж прабівае сабе дарогу ўперад і ўвыш, калі кругазор чэла века робіцца усё абшырнейшы ды большы і даходзіць да безгранічнасці.

Творчасць, гэта тая вялікая сіла, каторая гарыць агнём, пылае да самых нябёс, грывіць па вялікім абшары бязмежнай волі і с хаосу вытварае нешта фарэмнае, сучальнае і магутнае.

Творчасць, гэта тое чароўнае слово, каторае нясецца па ўсяму сьвету вялікім клічам:

— «Хай будзе сьвятло!»

Хто на гэты лад строіць свой шлях жыцьця, той ніколі, пазіраючы на далёкія зоры, не скажэ: — «дзе доўгажданае шчасьце мае?» Бо тады сьветлае шчасьце у яго руках і сэрцы, бо тады вялікая сіла творчасці ва ўсёй душы яго...

Гэтая вялікая сіла праўдзіваго шчасьця і жыцьця ня можа быць у адным выбранніку, у «вышэйшым чэлавеку», бо голас яго зачынаецца і канчаецца не ў пустэльні, а ў цэлым народзе. У народзі у абшырным значэньні гэтаго слова!

Толькі тады можа народ жыць, калі ён багат творчай сілай.

Толькі тады ён можа быць шчаслівым, калі творыць...

Толькі тады ён можа называцца «Народам» і казаць: «Я жыву!»

Па закону прыроды—кожны народ у сабе мае гэту сілу творчасці, толькі бывае часамі яна ў ім не развітая, сыпячая, не ўсвядомленая.

Трэба каб сіла творчасці ў народзе ня чэзла бяз руху. Трэба працай будзіць яе. Трэба, як дзяцёл, гадаваць, расчыняючы перад ёю ўсе вароты, вядучыя да жыцьця і волі.

Сіла творчасці крыецца у мыслі, у слове, у дзеле.

У мыслі:

Як той захаваны глыбока вулкан, прабівае мысьлю ўсю душу, усё нутро ўсе пачудыця. Кіпіць там, рвецца, выходзіць на верх і формуецца словам.

У слове:

Слова—гэта душа жывых і даўно сыйшоўшых у забыцьця пакаленьнёў ўцеленае ў асобу—народ. Дзеля гэтаго слово высанае з маляком маці блізка і зразумела народу. Слово каторае лілося ў душу с калыснай песняй маці, каторае пры сьмеху і сьлезак варушыло душы адыйшоўшых пакаленьнёў; яно бязчысленныя веці, якбы евангелье сьвятое, перадаецца з вуст у вусны, шліфуецца, гартуецца і робіцца, як тая дамасская сталь, вострым і гібкім. Яно да касьцей прырастае, у кроў уедаецца і адбіваецца у псыхіцы народу.

Гэта вялікая частка душы яго, вялікая частка творчасці ўсяго жыцьця яго.

Музыкай атдаецца яго вуху, асаладай-пачудыцю... Сонцэм жывым разліваецца яно па краю усім,

разрастаецца, распаляецца і пануе прыгажосьцю і моцай сваёй над народам усім. Усе робіцца як адзін чэлавек—сэрца к сэрцу, душа к душы. Праз слова яны разумеюць душу адзін аднаго і тады родзіцца Чын.

Чын—дзело, гэта жаданая мэта, вялікае морэ, куды сплываюцца ўсе руччы і ручайкі творчасці. Чын—дзело дае жыцьцё і шчасьця ня толькі аднаму народу, але ўсяму сьвету...

Толькі як гадаваць у народзе гэтую вялікую Сілу?

Гэту мысьлю, што жывець у ім трэба паказаць яму словам. Словам яму зразумелым—яго мовай, —тады мысьлю ўсвядомленая вырвецца, як стромкая крыніца, прабець камень, і разліецца па прасторы, заблішчыць тысяччу барвоў і падніме чэлавека у верх.

Тады чэлавек зможа ўсвядоміць сабе свой вялікі Чын—дзело: будзе тварыць на сваю і агульную карысьць...

Народ сам не сьвядома рвецца да гэтаго свайго роднаго сонейка, трэба толькі яму болей волі даць і ён сам усё зробіць...

І запылае вялікае шчасьця...
Зайтрок Бадуля.

Вечэр.

Нізка ўжо сонца. Неба пагоднае
Ціха залозіць вотблескі водныя—
Вечэр спакоен, як сон.

Дзе-недзе толькі шэпча асока
Ды толькі звольна, сумна, далёка
Вечэра сьцеліцца звон.

Кончыцца звонам ўсё тут зямное;
Шчаснае жыцьцё й жыцьцё благое

Свой завершае весь дзень,
Як на зямелькі цёмным прасторы,
На лугі, поле і ясякоры

Ложицца сумрачны цень.
Неба—дзе заход у пазалодзі,
Скрылося сонца нейдзе ў чародзі.

Бліжыцца час небыцьця...
Так было сёння, ўчора, с-прад-
веку...

Чаму толькі, чаму чэлавеку
Доля не красіць жыцьця.

К. Бор-Іч.

Песьня.

Не хадзі на горку,
Дзяўчэнька любая,
І не плач там горка,
Кветка веснавая!

Ах, не плач! Расінікі
Высахнуць на полі,
А твае слязінікі,
Ой, не, не,—ніколі!

Высахнуць расінікі
Так, што знаць ня будзе;
А твае слязінікі
Спалюць твар і грудзі.

Не хадзі на горку,
Дзяўчэнька любая,
І не плач там горка,
Кветка веснавая!

А. Петрашкевіч

Кароткі фальштончык.

«Акадэмічная почта»

— «Смур.ская пач. кантора» — працягаў я на вывесцы і папахнуў дзверы.

Дзверы грывнулі і упёрліся у нейчыя плечы.

— Выбачайце, кажу. Але як тут незваротна?!

— Нічагусенькі, панок, глупства! сягоння пан мяне, а мо заўтра я пана гэтак сама... Звычайнае дзела.

Я апынуўся сярод невялічкага пакойчыку.

..І тут дзверы, і проці дзверы і ззаду дзверы.

А справа, аж да самаго сталеваньня, жалезная сіта, немаркуючы, як клетка для птахаў у вялікім зьвярынцы.

— Чы тут почта? Знедаўмеў я.

— Тут, — адказалі мне.

Добра, — кажу я сам сабе, і дастаю с кішэні паперы.

Ешчэ раз азірнуў іх, чы добра спакаваны і палажыў на ваконца.

Праз ваконца высунулася галава.

— Што гэта?

— Паперы, — кажу — рукапісаньне. Трэ адаслаць заказным бандэролям у рэдакцыю.

— Рукапісаньне... у рэдакцыю?..

Замычэла сабе голава. — Пісаць ешчэ няўмеюць, а рукапісанкі пішучь...

— Ніякіх бандэроляў ужо не прымаецца!..

Я не саўсім зразумеў гэтыя словы і абярнуўся паглядзець на гадзіннік.

Глянуў перш на гадзіннік, а пасля на «Галаву».

— А якое гэта рукапісаньне?..

Прамычэла «Галава» зноў і пачала разглядаць мае паперы.

А тым часам я стаў і натаваў сабе у мыслях:

— Галава — як галава!..

На галаве — валасы, пад галавой вопратка і белыя гузікі. Посьле ізноў гузікі... Агледзіўшы так, я пачаў з другога боку.

— Галава трымаецца на карку... Карк трымаецца у вопратцы... вопратка у белых гузіках... Белы каўнер — у чорным. У каўнеру...

— Не, збіўся Нанова!

— Галава трымаецца на шыі... шыя трымаецца у двух каўнерах...

— А што трымаецца у галаве?..

Я загадаўся.

Гэткаго пытаньня я неспадзеваўся ад сябе.

Чым болей я дамагаўся знайсці захаванае у галаве гэтай «Галавы» — тым болей мне здавалася, што я яго не знайду.

І, ня ведама, — чы можа ад вялікай натургі дадумацца да недадуманага, або таму, што у мяне, як кажуць, моцна слабая галава, а я праз сілу стаў углядацца у другую галаву — толькі мне раптам затуманілася ў вачу, і мне здалася...

Здалося мне, што я стаю сярод вялікаго дзядзінца.

Побоч мяне усё клеткі... клеткі і клеткі... а прадамной — вучоны мядзведзь.

Ён умее круціцца на адным мейсцы, прысядаць і кланяцца...

Ён робіць усё гэта, бо яму кажа яго «Павадыр».

Ён робіць шмат болей, што можа зрабіць звычайны мядзведзь, але ня усёгды ён хоча паказваць сваю «навуку».

— Вот яна дзе, «смаргонская акадэмія»! Закрычаў я у сваіх мыслях.

— А як даўно аб ёй усе забыліся. Як...

— Ну, дык, такой бяды, можна будзе прыняць!

Пачуўшы чалавеччы голас, я раптам счухаўся з маіх думак.

— Будзе прынята! Сказалі мне, і праз крыху часу я атрымаў квітток.

Язеп Гаротны.

Аб усім па троху.

Як трэба пісаць у газэты.

1) Калі хочаш нешта напісаць у газэту, то рабі гэта не аткладаючы.

2) Пішы каротка і ясна, ашчадзіш гэтым час рэдактару і сабе.

3) Давай факты, а не апісаньня.

4) Пішы праўду, каб, калі здарыцца патрэба, мог бы тое сцвярдзіць прысягай.

5) Выражайся ясна, не пішы алуудом, а толькі чарнілам, пішы выразна, асабліва прозвішчы і цыфры.

6) Не пішы «учора», «сягоння», толькі стаўляй дату.

7) Ніколі не папраўляй прозвішча ні цыфры, толькі калі абмыліся — перакасу і напішы побач.

8) Не пішы густа.

9) Не пішы ніколі на абодвух старонках паперы, а толькі на адной старане.

10) Адным словам, калі хочаш каб твая карэспандэнцыя была надрукавана у газэці, то пішы каротка, выразна, шчырую праўду і зараз пасля здарэння, каторае хочаш апісаць, а не пасля тыдня — двух, калі ўжо тое здарэнне перастае цікавіць людзей.

11) Пішы кожны раз, дзеля ведама рэдакцыі сваё імя, прозвішча і акуратны адрэс. Не падпісаньне карэспандэнцыі заўсёды выкідаюцца у карзінку.

12) Само сабой, што прозвішчы карэспандэнтоў рэдакцыя захавала ў сакрэці.

У справе штучных навозоў.

У цяперашніе часы, калі народу намножылася і здарэлі кошты вырабу зямлі, кожны гаспадар павінен кіравацца да таго, каб павялічыць ураджай са сваёй зямлі. Толькі гэтым спосабам можна забяспечыць хлеб сваёй сям'і і пакрыць выдаткі на насення, на найміта, і інш.

Самы лепшы спосаб павялічыць ураджай, пры старэнным выrobe зямлі гэта штучныя гнаі, ужываныя або як дадатак да звычайнага хляўнога гною, або засеваньне адны бяз гною.

Многа гаспадароў хацелі выпрабаваць штучныя навозы на сваёй зямлі, дзеля таго, што аб іх карысці цяпер многа гаворучь, але ня ведаюць як за гэта ўзяцца, які навоз, і ў якой прапорцыі высеваць. Хочучы памагчы такім гаспадаром выпрабаваць штучныя навозы на сваёй зямлі, Агранамічнае Бюро ягомасця К. Карповіча будзе разсылаць дарма на пробу, па троху тамашляку, паташавай солі, суперфасфату, калініту і салітры усім, хто звернецца асабіста або лістам у рэдакцыю «Нашай Нівы», ці проста у бюро К. Карповіча (Вільня, Партовая вул. № 23).

Разам з навозам будзе выслана падрабнае апісаньне, як трэба прысланыя навозы ужываць пад жыта пшаніцу, або сенажаці, як засеваць збожжа і рабіць усю пробу, каб навозы выказалі сваю карысць.

Гэтакія пробы для вясковых гаспадароў маюць вялікае значэнне бо азнаёмляюць з ўласцівацямі навозоў, спосабам ужываць іх, выказваюць чаго ў зямлі недахват і чым трэба унаважываць, каб мець добрыя ураджаі.

Звертацца па навозы трэба доўга не адкладаючы, бо можа

ШАМАН.

«Баян» — вялікі, нідаўна адбудавана пароход амерыканскага кшталту — рэжэ носам піхую, цёмную ваду, а ад абодвух яго бортоў бягуць ускіпаючыя пенныя невысціе паласы хваль. Даўно ўжо зыйшла на зямлю напоўправідная цёплая летняя ноч і залацісты стоўп ад поўнага месяца ўжо лёг на люстраную гладзь шырокай Волгі. Ён увесь дрыжыць, зыбаецца, перэліваецца агнямі і, папаўшы раптам пад хвалі, узнятыя пароходам, шырыцца, драбіцца і доўга п'ягнецца сьветлым сьледам за нашай кармой. Тады здаецца, быцым на вадзе зіе залатая калычка калісці ўтопшаго тут вялікалюдца: або быцым залаты невад калысцэца на цёмнай гладзі рэкі, а ў ім кішмя-кішчыць залатой-жэ рыбы. Але папроху разсыплюцца зьвеньня калычугі, распадзецца залаты невад на безліч паблутаных, узвіваючыхся сьветлых ніпей, ды зліюцца паміж сабой пералічатыя ніткі — і ізноў будзе дрыжаць на рэцэ ясны, бліскучы стоўп, быцым залаты шлях да блізкаго шчасся. І так цэлымі гадзінамі усё тое-жэ: дрыжыць і робіцца залатая пудзіна; ледзь-ледзь маячыць лугавы берэг Волгі; цёмным зломам рысуюцца на небі гарэсты берэг; там-сям гараць аганькі бакенуў, *) у цемні не бачных. Калі-не-калі праплывае міма доўгі чорны плыт з агнішчэм, адбіваючымся чырвонай плямай у цёмна люстранай вадзе. На міг з мроку выгляне колькі стаячых на плыту чалавечкіх фігур, мільгане ярка-асьветлёная сіняя, або рожэвая кашуля, пачуецца нягучны голас — пачуецца і сьціхне, і звінкуць у цемні постаці плытнікоў і сам плыт згіне з вачэй. Бывае ешчэ — у ціхіх паветры загудзіць труба сустрэчнаго парохода наш яму адгукнецца, замахаюць сыгнальнымі ліхтарнямі — і праз трохі часу ён прапываць каля нас, бліскаючы зялёным бортавым агнём і сьветлымі, роўнымі прарэзамі вокнаў, ідучых яркай паласой удоўж усяго

параходу. З капітанскаго мосьніка пачуецца кароткая каманда. Каля борту зашуміць і ўспеніцца вада ажывуць размовы і зноў пад спакойны гул машыны і шум пароходных колаў агорнуць душу неясныя але ціхіе і мілыя думы. Мяне яны ўжо даўно ўзялі ў палон. Праўда поруч са мной на палубнай лаўцы сядзіць, без перэстанку гаворучы, папутчык, каторы гадзіны дзье назад запытаўся аб якойсь драбінцы мяне, завёў гутарку і аж дасюль ня можа стрымацца. Але я недбала слухаю яго мовы, а ешчэ горш бачу у цемні яго твар. Толькі калі ён падносіць запаленую сернічку да папіросы, укрываючы яе ад цёмнаго вецерка рукамі — агністае сьветло залівае яго далоні і твар, пальцы па краях робяцца празрыста-чырвонымі і з выгустага мроку выступае чорная бародка, вусы, храсчэваты нос і карыя хваравіта бліскучыя вочы. Гаворэ ён ёмка, шпарка, як чалавек каторы нагаладаўся па гутарцы. Я не спыняю яго — мне зусім ня хочецца размаўляць, бо Волга закалыхала мяне і такімі далёкамі, ня торкаючыміся сэрца зрабіліся самыя гарачыя словы.

Хораша у нас на Волзі! — вымаўляе падарожны грудным, трохі сіваватым голасам. Шырыня-то, шырыня-то якая! Добра сказаў аб гэтым Горкі, Аляксей Максімавіч Глядзіш, кажэ на Волгу, і не разумееш: ці яна табе ў грудзі плыве ці сама с тваіх грудзей цячэ. Ды і краса ж тут! Здаецца, відзе такой красы німа. Глядзіца, як сьветла, быцым чырвонае золата, зыбаецца на рэцы. А калі мы цёмнай ноччу пад'едзем да Ніжняго, дык там і ня тое ешчэ пабачым. Вельмі ўжо прыгожы агонь пры гэтай цемнаце. Кірмаш за Окай тады і гарыць, і зіе, музыка у Глаўным Доме грывіць. З другога боку на самым юру заезд «Восточный Базар» уздымаецца, увесь круглымі электрычнымі малочна-белымі ліхтарамі унізаны. Па гарэ, на каторай горад стаіць, удоўж кожнай дарожкі цягнуцца ланцугі ліхтарных агнёў, а тутак, на самай Волзі, многімі соткамі пароходы і баркі стаяць — з мачтаў аганькі глядзяць, пароходы ўнутры асьветлены, ўсе вокны зіяюць аж здаецца, быцым пароход да краёў сьвятлом наліт. А вада-то ў Волзі густа-цёмная і ад усяго гэтаго сьветла па ёй залатые кругі разбегаюцца, драбяцца, блутаюцца, днішчы пароходаў нібы

агнявымі водарасьлямі абрастаюць... Эх, ды што гаварыць: бачыць гэтае трэба, бачыць.

Але і у дзень Ніжні ня менш красны. Пад'еджаем да яго на пароходзе, а ён-то увесь па гарэ паўзе, а гара ўся ў зелені — праз зеленю тую белыя дзе і чырвоныя крэмлі выглядае, гмахі усіх колёраў лепюцца, царкоўныя копулы уздымаюцца, крыжы іх ад сонца аж зіхацяць... Краса!

А добра, што чалавек навучыўся скрозь бачыць красу. — памаўчаўшы, ізноў зьвярнуўся ён да мяне. Аб гэтым я многа думаў, жывучы у Нарымскім краі, бо і там я пабываў. Які-такі наш Нарымскі край — казаць ня буду, бо і самі, пэўна, добра ведаеце. Адно толькі скажу: ночы там доўгія, цёмныя, бязмесачныя. Цягнуцца яны, цягнуцца і, здаецца, канца ім німа. Але і у дзень прыемнаго мала: сьнег, адзін сьнег навакол, куды ні глянь — усё сьнег ляжыць, ды ешчэ да таго-ж з неба валіцца. З расьліна адны толькі скарлючэныя барозкі спатыкаюцца; праўда, летам ешчэ мох ёсьць, а к восені журавіна пасьпевае, але гэтулькі тады рожнай машкары з'явіцца, што і лету ня будзеш рад: ледзь-ледзь не зьедае яна чалавека. Цяжкая і прыкрае там жыцьцё. А іншы раз нават страшна зробіцца — так ясна бачыш усю сваю бязіомачнасьць перад суровай зямлёй. І розныя думы спакою не даюць: усё маячунца тые часы калі калматы чалавек хадзіў па беднай і непрыветнай зямлі і па троху, на працягу доўгіх тысяч лет, рабіўся з чатырох'ногаго двух'ногім. Перэрабляўся ён, падываў свой розум, — а разам з тым павінна была расьці у яго душы безкрайная, трывожная нуда, бо земля наша сурова, жорстка, невясёла і так няцвёрда на ёй істнаваньне чалавека. Неглыбока увайшлі ў зямлю яго карэнні. І калі чалавек спатыкаўся з якой небудзь нестрыманай і грознай сілай зямлі, каторая вось-вось прыдушыць яго, зламае, растопчэ, — тады чуцьцё гэта з цёмнай глыбіні душы прасачвалася ў гару, залівало мазгі, ахапляло ўсяго чалавека і ён... Ну, што ён мог зрабіць? Хіба толькі, згадаўшы свой даўны зьвярыны звычай, станавіўся на ўсе чатыры лапы і пачынаў выць... вось як ваўкі выюць. Але гэтакія здарэньня на кожным кроку яму спатыкаліся, а ня мог жэ ён жыць у вечным спуду, у вечнай нудзе. Павінен жэ ён

*) Бакен — вялікі памалываны паплавок, па стаўлены на вадзе, каб адзначаць глыбіню; ноччу на ім запаліваюць агонь.

стацця так, што увесь запас разойдзецца і тады тым, якія пазна напішуць, ня будзе чаго выслаць.

К.

3 Беларусі і Літвы.

3 Віленшчыны

Сібірская пошэсць.

У Віленскім і Сьвенцянскім паветах шырыцца зараза сібірскай пошэсці на скаціні.

Духовныя справы.

У Вільні гэтымі днямі закрыўся зьезд архірэю. На зьездзе абгаварываліся спосабы змаганьня с каталіцтвам. Маршалак зьезду, киеўскі мітрополіт Флавіян паехаў у Гродну, а адтуль паедзе ў іншыя гарады нашага краю дзеля абзнаёмленьня змаганьня каталіцтва с праваслаўем. Зьезд высказаўся, што трэба канечне ў нашым краю аткрыць духоўную акадэмію ў каторай асабліваю увагу будзе звернена на навукі звязаныя з гісторыяй каталіцтва. Прызнана гэтак сама патрэбным, каб архіепіскап віленскі меў, як і калісь, тытул мітрополіта.

Страшныя злочын.

У засценку Даманове, Вілейск. пав., выкрылі страшнае злочынства. Знайшлі на полі, у агнішчы, спаленага чалавека. Каго і хто спаліў паліці дагэтуль не удалося выкрыць.

Пажар.

У вёсцы Пагосці, Вілейск. пав., даўгіноўск. воласці, пажар змеў 18 сямліб. Страт налічылі на 11 тысяч руб.

Град.

У валасцях Камайсай і Забалоткай, Сьвенцянск. павету, град зніштожыў у шчэнт блізка 700 дзесяцін збожжа.

Парфіянаво.

11 мая гэтаго году селяне Пархвенаўскай вол. напісалі прыгавар каб закрыць манапольку, што стаіць у вёсцы Заборцах. Кабеты дык Богу молюцца каб скараць яе закрылі.

У гэтым гаду начальство пазволіло аткрыць пры воласці Таварыство танныга паверу. На днях я быў у воласці і хацеў добра распытацца пра гэта таварыства, але пісар ні надта ахвотне мне тлумачыў; ад яго я даведаўся, што хто бярэць грошы у воласці, то плаціць наўперад дзевяць %, а хто кладзець у вол. і на цэлы год, то яму плаціць вол. 6%, а калі меней як на год то 5. Пакуль аткрылося гэтае таварыство селяне пазычалі грошы у воласці (там быў запасны капітал) на 6% гадавых; дык выходзіць што, пакуль аткрылося таварыство, селянам лепей было пазычаць чым цяпер.

У нас ад самай вясны німа дожджу, ярына саўсім папеклася, што нечаго будзе і на ніву заходзіцца, а гэтыя дні сонца так паліць, што босым няможна хадзіць. На самым сонцы, пры сыяне 45° па Р цэпца. Адзін селянін казаў што ўжо лён сарваў.

Селянін.

3 Міншчыны.

Рэмесленная школа.

Ігуменская гарадзкая управа пастанавіла рабіць стараньня аб аткрыцці ў Ігумені рэмесленнай школы з аддзеламі — сталярскім, слесарскім і кавальскім, на што управа адвела дзесяціну зямлі і асыгнавала 15.000 руб. адразу і па 500 руб. штогод.

Суполька.

У мястэчку Вяселюб, Новагрудскаго павету у скорым часі аткрыцца селянская супольная харчовая крама.

Змаганьне с п'янствам.

За першыя 5 месяцаў гэт. году у мінскай губерні было састаўлена каля 837 пратакоў за п'янасьць шынкараў. 627 пратакоў былі перададзены ў суд, а 110 пратакоў ліквідаваны былі адміністрацыяй.

Закрываць шынку.

— У Шчорсах, Новагрудск. пав. на валасным сходзі пастаноўлена ў адзін голас пазакрываць усе шынкарні ў межах воласці.

— На сходцы ў Якішчэцкай воласці, Ігуменскаго павету, селяне пастанавілі закрыць манапольку.

— Па загаду ўпраўляючаго акцыяннымі зборамі закрываецца манаполька ў вёсцы Негонічах, Ігуменск. пав.

— Мешчане мястэчка Столбцоў робяць стараньня перад губерньскімі ўласцямі, каб закрылі завёўшыйся ў іхнім мястэчку рэстаран.

— Крукоўская сельская грамада, рэчыцкаго пав., сходам паставіла закрыць манапольку ў в. Нарочах.

— Сходам пастаноўлена закрыць манапольку ў в. Добрынева, каля Гарадка, Мінск. пав.

— На сельскіх сходах у Стволавічах і Крошыне, Новагрудск. пав., селяне пастанавілі пазакрываць усе манаполькі і піўныя ў сваёй акаліцы.

Пажары.

Кожны дзень прыносіць весткі аб страшэнных пажарах, якія зніштажаюць у шчэнт гадамі дабыванае пажай працай людзкое дабро. Гараць вёскі і лясны. Гэтак

у Барысоўскім павеце ў маентнасьцях гр. Тышкевіча згарэла 200 дзесяцін лесу.

— У Докшыцах згарэў млын с тартаком; страт на 120.000 руб.

— У вёсках Ольшаны і Фрэвічы, рэчыцкаго пав., згарэла 28 сямліб з усім дабыткам.

— У акаліцы Сернікі, пінск. пав., згарэла 7 дамоў.

— У вёсцы Бярэзіякі Мозырскаго пав., згарэла 25 дамоў і 206 халодных будынін з усім блізка жывым і мёртвым дабыткам.

— У двара Замосць, Слуцк. п., згарэла 25 дзесяцін лесу. Кажуць ад падпалу.

— У вёсцы Сьгода, новагрудск. пав., ад падпалу згарэла 8 сямліб з дабыткам.

Сібірская пошэсць.

Па мінскай губ. што раз болей пашыраецца на скаціне сібірскай пошэсць паказалася ў Івенецкай і Столбцаўскай валасцях мінск. пав.; у Уздзенскай воласці Ігуменскаго пав.; Сьдзёўскай вол. бабруйскаго пав.; Чэрніхоўскай в. новагрудск. пав.; Стаўкоўскай і Добрыньскай вол. пінск. пав.

Волчкавічы (Мінскаго павету, Савухавічскай воласці).

27 чэрвеня ў Воўчкоўскім касцёлі адбыліся пахаванні шляхціца Браніслава Мітара-Стэфанова. Неміласэрда-я смерць адабрала яму жыццё раптоўна на яго ўласным падворку. 25 чэрвеня ў поўдні убачыў Мітар, што яго пчолы вырайліся, ён з дзяццымі набраўшы вады пачаў зліваць пчол і як тые паселі ў яго садку на дрэўцы то ён палезы туды пачаў збіраць іх, а пчолы ведама падражнічныя пачалі яго моцна кусаць, ён-жа ня вельмі сьведомы ў гэтай рабоце, адрокся пчол, саскочыў з дрэва і сеўшы на прызбе, сказаў жоўцы сваёй каб выбіраў з яго твару

быў даць сябе якую-нябудзь раду? А калі так, дык што ж гэта за рада была? Адказ знайсці дужа цікава, бо і сучасны чалавек тое ж самае пачуваньне павінен мець. Ніхай сабе ў самым падполлі душы, а ўсё-ж ткі жыве яно ў нас. Гэта, як той казаў, спадчына, пакінутая нам ад прадзедаў. Ды і ня так ужо стала трымаецца мы на зямлі, а яна усё тая-ж: важная, жорстка, цёмная.

Вось якія думы снаваліся ў мяне ў Нарыме. Там жа я і адказ да іх знайшоў.

Здарылася гэта зімою. Прыехаў да нас шаман. *) каб у гаспадары юрты дачку адхваробы адратаваць — памірае ўжо яна. Дзеля гэтаго прызду ўсе выпілі, і гаспадар, і гаспадыня, і хворая... Нават малыя дзеці сёрбанулі, а шаман гэты, ведама, найбольш ад усіх. Аднак, ня глядзячы на выпітае, нуда усіх браў... Дзень выдаўся ветрэны, мяцельны. Стаўць тры нашыя юрты ў сыняговай пустэлі, а навокал усё бушуе; ні праходу, ні праезду німа; замяце нас завірухаю, замёрзнем мы, ці што — ратунку ня будзе ні адкуль. Кепска! Ня тое, каб страшна было, — не, ужо да ўсяго звыклі мы, — а так нешта ўнутры пачынала пасасываць. А тут ешчэ гэта хворая стогне... Толькі гляджу я — устаў шаман, узяў свой бубен (бяз бубна ён кроку ня ступіць), ударыў у яго і запяў. Доўгу такую, дзіўную песьню запягнуў. Ні складу ў ёй, ні ладу не было, але гэтае сэнс яе дужа цікавы. Казалася ў гэтай песьні, прымерам гаворучы, аб тым, што зямлі, лепшай ад Нарымскаго краю, ўваўсім сьвеці нідзе не спаткаць. Чаго толькі тут ні ёсьць: мох сьцеліцца, журавіны — аж не абабраць, нават бярозка — і тая расьце; у рэках рыба водзіцца; што год два разы птушкі вялікімі стадамі праносяцца; самае ж глаўнае — вазацкія сабакі і алені. Іх шаман асабліва старанна разсмакаваў. Ну тут шмат ешчэ чаго ў гэтай песьні было; нават і на тое шаман не забыўся, што вась не задаўга Іван Матвеіч — скупшчык тутэйшы — прыедзе гарэлка і тытуну прывязе. Коротка кажучы, з якога боку ні падхадзі — усё Нарымскі край неспадзевана добры. Гляджу я — шаман ад песьні больш, чым ад гарэлка, сыянеў, усе павесялелі, гаспадар нават з нейкай пагардай

на мяне ўзіраецца: бач, значыцца якая наша старонка.

І здалося мне тады, што я на адзін з найвялікшых карэнёў красы натрапіў. Здалося мне, што пачуцьце красы вытварылі сабе людзі таму, што былі змучаны і запужаны суворай зямлёй; вытварылі, каб пазбыцца неяснага але безкрайнага, усю душу запаўняючаго смутку. І тады лягчай стала ім жыць, бо зямлю яны бачылі прыгожай а не такой, якую яна запраўды ёсьць: ня жорсткай і грознай і бязмерна моцнай, гатовай кожную мінуту прыціснуць бязпомачнаго, жалкаго чалавека, сказаць яго, распушчыць, растаптаць, ад каторай не укрэсьця, не скавешся, не абаронішся. І ня беднай важкай і цёмнай бачылі яны яе, ня той злой махыхай, што прысудзіла ім цяжкое, невясёлае жыццё. Не, бачылі яны яе ў пералівах барвоў і згукаў, цешыліся гэтым самым грозным з'явішчы прывучліва бачыць самімі пекнымі, — і знікаў у іх душах жах і ўхадзіў кудысь у падзямельныя норы душы, каб толькі зрэдку, гадзі ў рады выхадзіць адтуль і наганяць смутак на чалавека. Звычайна, не адзін толькі важкі сум прымушаў людзей вырабляць пачуцьце красы і не адразу вырабілася яно. Але я упэўнены ў тым, што тут крыецца адзін с самых тлустых і цікавых карэнёў гэтаго пачуцьця. А вы як думаеце?

— Не, гэта не зусім так, — атклінуўся я. Прыглядзіцеся, напрыклад, да паззі і вы праканаецеся, што народы некультурныя і нават напoу-культурныя не бачылі ў прыродзі ніякай красы. Перэгарніца хаця б вялізарнейшую Іліяду або Одэсу; там вы знайдзеце шмат вершоў аб красе розных людзей, учыякоў, рэчэй, — а аб красе зямлі бадай што ні слова німа. Амаль не тое ж самае і ў рымскай паэзіі. Толькі ў часы так звананаго «Адраджэньня» людзі навучыліся бачыць у зямлі красу. Знахыцца, соткі і тысячы год жылі людзі, не закрываючы ад сябе красой усю беднасьць і суворасьць зямлі; а калі вам паверыць, дык яны павінны-б былі ўсе зварацець, або перадушыць. Што ж вы скажэце аб гэтым?

Ат, — адмахнуўся ён рукою. Я ж і кажу вам, што не адразу вырабілася ў чалавека ўменьне бачыць у прыродзе красу. Вось вы і час паказалі, калі яно развілося досыць поў-

на — пару «Адраджэньня». А што да грэкоў, каторыя ня ўмелі ўкрыць ад сваіх вачэй красою жах зямлі, дык затое ж паміж іх узрасла вера ў вестрыманую моц сыяпога, адвечнаго Кона; усе грэцкія трагедыі, — найвялікшыя трагедыі лепш ад каторых не было ні раньш, ні пазьней, — усе яны кажучы аб адным: як гэты Кон нішчыць волю і сілы чалавека, як ламае іх, быццам тонкія прудкі. Цяпер мы не бачым зямлю страшнай, а бачым яе прыгожай і таму ў нашай трагедыі німа Кона. У ва ўсіх нашых драмах, романах, апаведаньнях трагізм таіцца не за чалавекам, а ўнутры яго ў тых цёмных, дзікіх сілах, каторыя ён калісьці скарыў заціснуў у падзямельныя душы, забывшы на іх і з жахам згадвае толькі тады, калі яны раптоўна прарвуцца, заліюць сабою магі, затуманюць розум, зніштожыць адпор волі, кінуць чалавека ў брудныя і шалёныя учыні.

Кажучы гэтае, мой сусед ужо не сядзеў: як чорная мара стаяў ён перадамною, а чырвоны кончык папіроскі ў яго руцэ рабіў сярэдзь цёмнаго павятра шырокія агнявыя кругі. Але гутарка наша, ужо запікавішая мяне, так і не дайшла да канца. Гудка загудзеў паракход, забегалі матросы, ажывілася публіка. Мы аглянуліся: на высокім, змрочным берагу чорным зломан падыймалася званіца, сьвязціліся аганькі, віднеліся дзьве-тры чырвоныя плямы — бортавыя літары паракходу, стаяўшы тут ў прыстанях. Гэта быў Яр... — го-рад, у каторым майму падарожнаму трэба было сыйсьці. Мы развіталіся. А ў тую ж ноч, ешчэ не далёка адайшоўшы ад прыстані і даўшы поўны ход, наш «Баян» натрапіў у змроку на лодку, і я мог аразумець, чаго варта краса гэтай цёмнай ночы і аксамітна-чорнай вады; пачуліся крыкі, нехта кінуў ратунковы круг, але ў цемні не было бачна, хто тоне, дзе тоне і ці туды было трэба кідаць. Паракход зменшыў свой ход, завярнуўся, напаткаў мінут праз дзесяць перавернутую ўверх дном лодку, але каля яе не было бачна жоднаго чалавека. Раздаўся гудок, і паракход ізноў пайшоў унярод.

Максім Богдановіч.

*) Чараўнік.

пчаліны жыгалы і бедаваў, што яму млосна робіцца, тым часам угледзіўшы Мітар падходзіўшага сюды свайго саседа кажэ: дзякую што прышоў памагчы сабраць пчо-лы, зараз-жэ ўстаў і не ступіўшы пагу пахінуўся, заваў ўся і памёр. Жонка з дзяццмі спужаўшыся пачалі яго тузаць, зваць, а пасля да-думаўшыся напіралі нашатырным спіртам але нічога не памагло. Праз гадзіну прыязні фэльчэра са Ста-рога Села, каторы ствердзіў, што Мітар памёр ад з'ражэня крыві, відаць пчо-лы кусаючы заразілі кроў. Нябошчык быў добры чала-дек і сьвядомы беларус, меў 53 га-вы, пакінуў жонку і 8 дзяцей.

Голуб.

3 Вітэбшчыны.

І мы ня дрэмлі!

Цэлы год пацешала я сябе дум-кай, што вот паеду у Вільню, каб пагуляць разам з нашымі белару-самі на Купальлі, алі нашаму брату бедаку заўсёгды што ды пера-шкодзіць. Так і цяпер прашкода была тая, што не было грошы. Алі усёткі ж і я атдыхала душой у гэ-ты таёмны вечар

Як толькі захавалася сонейка і пачало ўжо шарэць, я з малітвай у душы, каб дождж і ніпагода ні разарылі тое, чаго беларуская ін-тэлігенцыя так жадае, — пайшла на высокі бераг рэкі Вуляні (Ле-пэльск. пав.), каторая так прыгожа атэлюе з аднаго боку наш хутар. Ня доўга мне прыйшлося сядзець там і маркоціцца тым, што я у гэ-ты час ня ў Вільні. Скура за вяр-сту ад мяне паказаўся высока па-дняты на пасьце, агонь. Гарэла аб-смаленая бочка. Дужа прыгожа бы-ло глядзець на гэта. А каліж палі-ліся купальскія песьні, такія вясё-лыя жывыя песьні, яны так і ле-зучы у душу. Мне хацелася пайці скараць і раздзяліць і песьці і ра-дасьць з тымі, хто там быў. Ім было дужа вясёла не глядзець на тое, што іншым з іх можа жывецца ця-пер дужа цяжка. А мне ж чаму так маркотна? Таму што я адна саўсім..

Песьні змоўклі. Іх зьмяніла му-зыка на гармоніцы і вясёлыя кры-кі маладых вясковых хлопцоў і дзеў-чат. Пачуўся ўзрыў, і гарэўшая бочка разляцелася на кусочки. Пра-крычалі дружнае „Ура“, а пасля запелі. Ня ўспела я атвясці во-чы ад гэтага абразка, як успыхнуў ешчэ агонь каля другой вёскі. Уз-ноў песьні, узноў вясёлы гоман.. Дужа не хацелася мне атходзіць ад гэтаго, алі ад рэкі папагнула хало-дным, сырм ветрам, і я пайшла дамоў.

Дык вот і у нашым куточку вя-скоўцы не саўсім сьпяць — адга-няюць ад сябе проч усякую нуду ці песьнямі, ці гулянкамі а то і кніжкі беларускія завяліся. Цяпер куды ні зірнеш, дык убачыш або „Н.Н.“, ці календар, ці ешчэ што н-будзь, што так дорага павінна быць нашаму брату беларусу.

Штука.

Страшэнае здарэньня.

На тым тыдні на хутары у вё-сцы Цяпіна васьць што здарылося: чужы да сьмерці закалоў свайго гаспадара бык, катраго Земства прыслало яму, як прымернаму ху-тараніну. Калі гэты самы гаспадар хацеў зганяць быка папаць, ён усё неак троху вяржнуўся. Гаспадар сьцэбануў яго абропцю. Алі ня ўспееў ён атэкочыць проч, як гэты бык паваліў яго сабе пад ногі і па-чаў калоць і таптаць нагамі. (Ён вялікі і дужы быў). Ніхто гэтаго не бачыў зразу; але як ён ужо добра яго скадоў, дык маленькі пастушок убачыў і пачаў крычаць. Пазьбега-ліся з хутара і паднялі гаспадара чужы жывога. Нашлі дужа страш-ныя даўве раны. Адна на грудзёх,

а другая на жываце, акром таго, так ўвесь пабіты і сколаны. Лекар казаў, што ён ня выжывець

Сколькі раз гэты самы бык га-няўся за пастухамі, але ім удава-лося уцячы неак. Кажуць, што яны яго і прыўчылі к гэтаму. П. а.

Лясныя пажары.

У Люцынскім, Себежскім, Вя-ліжскім і Двінскім паветах га-раць лясы, казённые і прыватныя, гараць засьценкі, збожжа на полі, пакосы, трава і торфянікі на прасторы звыш 1000 дзесяцін. Разбушэваўшыся агонь зьмэтае прост усё ў шчэнт і пакідае за сабой чорнае пагарэлішчэ. Акалі-чныя селяне гасючы пажар саў-сім ужо выбіліся с сіл. Выслана у помач салдатоў, выехаў ня мей-сца пажару і губернатар.

3 Могілёўшчыны.

Земскі выбары.

У гомельскім павеце селянскіе сходны упорна змагаюцца з началь-ствам, каторае кінуе новымі выбо-рамі у земствы. Начальства хочэ прапінхнуць сваіх кандыдатоў у земства, а селяне дружна правод-зяць людзей, каторыя будуць пільнаваць інтэрэсоў селянскіх. І начальства пачынае ужываць сваіх спосабоў змагаьня. Гэтак відаўна у м. Носовічах селяне начаьніцкіх кандыдатоў прасыпа-лі і выбралі упоўнаможэнымі у земства сваіх людзей. Даведаў-шыся аб гэтым земскі начальнік прызнаў выбары не законнымі і аштрафаваў па 2 рублі тых се-лян, каторыя не маглі зьявіцца на выбары.

3 усіх старон.

Обыскі і арэшты.

У Пецярбурзі ідуць павальныя обыскі і арэшты работнікоў.

Цыркуляр Пурышкевіча.

Пурышкевіч разаслаў усім ар-хіепіскапам цыркуляр, у каторым намаўляе запіащаць духавенства ўступаць у члены філарэтоўскаго таварыства. Як вядома, філарэ-тоўскае таварыства ёсьць ні больш ні меней як добравольны сыск.

Між фабрыкантамі.

У Кастрэме адбывалася закры-тая нарада фабрыкантоў. Нарада мела бурны характар. Адны сфа-брыкантоў высказаліся, што дзеля пастаянных забастовак трэба даць работнікам маленькую прыбавачку, каля 5 працэнтаў, на зароблены рубель, каб крыху супакоіць ра-ботнікоў. Другіе-ж выступілі про-ці прыбавкі і казалі, што між фабрыкантамі завяліся «адступні-кі», каторыя далі прыбавку зараз-жэ на пачатку забастоўкі. Са-браньне ганіло тых фабрыкантоў, каторыя пачаўшы перэгаворы з работнікамі, ужо абещалі ім ней-кіе ўступкі. Пасля гэтаго са-браньне сталася дужа бурным і нічога не ураіўшы сабраньне разыйшлося.

Свабода веры.

Міністэрство ўнутрэнных спраў паведаміло каталіцкаго мітропалі-та, а такжэ і ўсіх губернатароў, што калі і далей у касьцёлах ка-таліцкіх будуць адпраўляць імшу на усходняму звычай (на славян-скай мове), то ксяндзоў будуць цягнуць у суд, а касьцёлы бу-дуць закрываць.

Аб родную мову.

Да бэсарабскаго архіепіскапа Платона прыходзіла дэпутацыя ад

малдавыян с просьбай звярнуць увагу на патрэбы молдавыянскай люднасці, каторая не мае школ у роднай мове. Архіепіскап пры-знаў што для змаганьня с цемна-той трэба карыстацца роднай мо-вай, што толькі праз родную мову можна падняць культурнасць на-роду.

Свабода слова і друку.

У Самары выдана асобная па-станова, каторай забараняецца рэ-дакцыям збіраць ахвяры на дапа-могу забастоўшчыкам і сасланцам і на выплату штрафоў на газеты.

Лясныя пажары.

Лясныя пажары у Расеі у апо-шніе дні страшэнна разрасьліся. Гараць лясы у колькі губернях, а найбольш у архангельскай, пе-цяярбурскай, волагодзкай, аланец-кай, тверскай, пскоўскай, ноуга-родзкай, вітэбскай, курляндзкай, ліфляндзкай і іншых. Гэткіх вялі-кіх пажароў не было ад 1859 году. Гасіць пажары дужа трудна і да-гэтуль німа блізка што спосабу, асабліва калі угарыцца торф. Зга-сіць лясны пажар могуць толькі доўгіе улеўныя дажджы.

Палажэньне Кіргізоў.

У Пецярбурзі адбываецца ця-пер мусульманскі зьезд. На апош-нім засяданьні разбіралі пала-жэньне Кіргізоў. Дэлегат, генерал Ёнікеев, казаў, што ад прылучэнь-ня кіргізкаго краю да Расеі устаноўлена там ваеннае упраў-леньне, каторае зніштожыло вы-шэйшыя і духоўныя мусульманскіе школы. Другіе дэлегаты казалі, што чым больш Кіргізы станавілі-ся паслухнянымі, тым горэй з імі абхадзілася правіцельство. Даўней

Кіргізам правіцельство будавало мечэты (домы малітвы) і старалося асяліць іх на зямлі, баючыся, каб Кіргізы не перасяліліся з Расеі. Да 1905 г. мейсцовыя чыноўнікі накланялі Кіргізоў вучыцца ў шко-лах, спадзаваючыся праз школу абрусіць іх і памалу перацягнуць у праваслаўе, а цяпер, наадварод, правіцельство робіць розныя пе-рэшкоды у справах веры і пашы-рэньню граматнасці. Гэткая так-тыка правіцельства, як думаюць прадстаўнікі, робіць толькі шко-ду дзяржаві і выдзеець да заво-стрэньня нацыянальных адносін.

Забастоўка у Баку.

Палажэньне у Баку робіцца чым далей горшым. Работнікі ня хочучь адмовіцца ад сваіх вымог і трымаюцца дружна, а гаспадары карасінавых капалень у свой ча-род ня хочучь нічога дадаць да зароботнай платы работнікам. Вой-ска пачынае стрэляць у работні-коў. Работнікоў пачалі выкідаць с кватэр на вуліцы а арэштава-ных работнікоў высылаць з граніц Каўказу. Арэштаваных работнікоў ужо больш тысячы.

Рэдактар-Выдавец

І. Луцэвіч.

Не купляйце парашкоу (попелу —шту-чных гноеу абы дзе па крамках, а ку-пляйце там дзе прадаюць за справедлі-вую цэну добры тавар

у складзі Віленскаго Тавары-ства Сельскай гаспадаркі.

Вільня, Завальная № 9.

Купляйце хаурусна цэлымі вагонамі, тады абыходзіцца найтаней.

Там-жэ можна купляць усякую гаспа-дарскую прыладу.

Принимается подписка на крестьянскую и рабочую газету

„Живая Мысль Труда“.

Выходит по средамъ, пятницамъ и воскресеньямъ.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ: на годъ—4 р. 50 коп.; на 6 мѣс.—2 р. 25 коп.; на 3 мѣс.—на 1 мѣс.—45 коп. За границу: на годъ—6 руб.; на 1/2 3 р.; на 3 мѣс. 2 р. при коллект. п. дпискѣ свыше 25 экз. дѣлается скидка въ 50%.

Подписка приним. только съ 1 числа каждаго мѣсяца. Отдѣльные номера „Живой Мысли Труда“ продаются въ Спб. и провинціи у газетчиковъ и въ кіоскахъ по 2 коп. за перамѣну адреса: городск.—10 коп., иногород.—20 к.

Объявленія принимаются: на первой страницѣ — 60 к., на послѣдней—30 к., за строку нонпарели.

Всякаго роду денежную и заказную корреспонденцію высылають исключительно по адресу: СИБ, Съѣзжinskая ул., д. 24, кв. 61, контора „Живой Мысли Труда“, а не на имя редактора или издателя.